

Қазақстан Республикасы Президентінің "Адамдарды сатуға және үшінші тұлғалардың жезөкшелікті пайдалануына қарсы күрес туралы конвенцияға және Қорытынды Хаттамаға қол қою туралы" Жарлығының жобасы туралы

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2004 жылғы 1 қазандағы N 1013 Қаулысы

Қазақстан Республикасының Үкіметі қаулы етеді:

Қазақстан Республикасы Президентінің "Адамдарды сатуға және үшінші тұлғалардың жезөкшелікті пайдалануына қарсы күрес туралы конвенцияға және Қорытынды Хаттамаға қол қою туралы" Жарлығының жобасы Қазақстан Республикасы Президентінің қарауына енгізілсін.

Қ а з а қ с т а н Р е с п у б л и к а с ы н ы ң

Премьер-Министрі

**Қазақстан Республикасының Президентінің
Жарлығы Адамдарды сатуға және үшінші тұлғалардың жезөкшелікті
пайдалануына қарсы күрес туралы конвенцияға және Қорытынды Хаттамаға
қол қою туралы**

Қ а у л ы е т е м і н :

1. 1950 жылғы 21 наурызда Нью-Йорк қаласында жасалған Адамдарды сатуға және үшінші тұлғалардың жезөкшелікті пайдалануына қарсы күрес туралы конвенцияға (бұдан әрі - Конвенция) және Қорытынды Хаттамаға Конвенцияға мынадай: "Қазақстан Республикасы Конвенцияның 1 және 18-баптарының ережелерін Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген қылмыстар мен әкімшілік құқық бұзушылықтардың алдын алу және жолын кесу шеңберінде орындайтын болады" деген ескертпемен қол қойылсын.

2. Қазақстан Республикасының Біріккен Ұлттар Ұйымы жанындағы Тұрақты өкілі Ержан Хозеұлы Қазыхановқа Конвенцияға ескертпемен және Қорытынды Хаттамаға Қазақстан Республикасының атынан қол қоюға өкілеттік берілсін.

3. Осы Жарлық қол қойылған күнінен бастап күшіне енеді.

Қ а з а қ с т а н Р е с п у б л и к а с ы н ы ң

Президенті

**Адамды сатуға және үшінші тұлғалардың
жезөкшелікті пайдалануына қарсы күрес туралы**

(БҰҰ Бас Ассамблеясының 1949 жылғы 2 желтоқсандағы 317 (IV) қарары 1951 жылдың 25 шілдесінде күшіне енді)

Кіріспе

Жезөкшелік және онымен ілесе жүретін жезөкшелік мақсатын көздейтін адамдарды сату зұлымдығы адамдық тұлғаның ретіндегі абыройы мен жоғары құндылығымен сыйыспайтынын және адамның, отбасының әрі қоғамның әл-ауқатына қауіп төндіретінін назарға ала отырып, әйелдер мен балаларды сатуға қарсы күреске қатысты төмендегі халықаралық актілердің:

1. Ақ нәсілді күндерді сатуға қарсы күрес туралы, оған Біріккен Ұлттар Ұйымының Бас Ассамблеясы 1948 жылы 3 желтоқсанда бекіткен Хаттамамен енгізілген өзгерістерімен 1904 жылғы 18 мамырдағы Халықаралық шарттың;

2. Ақ нәсілді күндерді сатуға қарсы күрес туралы, оған жоғарыда аталған Хаттамамен енгізілген өзгерістерімен 1910 жылғы 4 мамырдағы Халықаралық конвенцияның;

3. Әйелдер мен балаларды сатуға қарсы күрес туралы, оған Біріккен Ұлттар Ұйымының Бас Ассамблеясы 1947 жылы 20 қазанда қабылдаған оған Хаттамамен енгізілген өзгерістерімен 1921 жылғы 30 қыркүйектегі Халықаралық конвенцияның;

4. Кәмелетке толған әйелдерді сатуға қарсы күрес туралы, оған көрсетілген Хаттамамен енгізілген өзгерістерімен 1933 жылғы 11 қазандағы Халықаралық конвенцияның күші болатындығын назарға ала отырып,

1937 жылы Ұлттар Лигасымен жоғарыда көрсетілген актілердің қолданылу шеңберін кеңейткен конвенция жобасының жасалғандығын назарға ала отырып,

1937 жылдан бастап туындаған жаңа факторлар жоғарыда көрсетілген актілерді өзіне біріктіретін және 1937 жылғы конвенция жобасының негізгі ережелерін қамтитын және оған пара-пар әрі қажетті түзетулер енгізілетін конвенцияны жасасуға мүмкіндік беретіндігін назарға ала отырып,

с о л ү ш і н

У а ғ д а л а с у ш ы т а р а п т а р

осы арқылы мыналармен келісті:

1-бап

Тараптар осы Конвенцияда басқа адамның нәпсіқұмарлығын қанағаттандыру үшін:

1. өзге бір адамды, тіпті осы адамның келісімімен жезөкшелік мақсатында кездестіретін, бейімдейтін немесе бұзатындардың;

2. өзге бір адамның, тіпті оның келісімімен жезөкшелігін пайдаланатындардың әрқайсысын жазаға тартуға міндеттенеді.

2-бап

Тараптар осы Конвенцияда:

1. жезөкшелер үйін ұстайтын, немесе оны басқаратын, немесе саналы түрде қаржыландыратын немесе жезөкшелер үйін қаржыландыруға қатысатындардың;
2. ғимаратты немесе басқа орынды, немесе осылардың бөлігін үшінші тұлғалардың жезөкшелік мақсатында пайдаланатындығын біле тұра, жалға беретін немесе жалға алатындардың әрқайсысын жазаға тартуды жалғастыруға міндеттенеді.

3-бап

Бұл ішкі заңдардың талаптарымен үйлесетіндіктен, 1 және 2-баптарда көзделген кез келген құқық бұзушылықтарды жасауға оқталу, осыны жасауға дайындалу әрекеті сияқты жазалау қажет болып табылады.

4-бап

Бұл ішкі заңдардың талаптарымен үйлесетіндіктен, 1 және 2-баптарда көзделген әрекеттерге қасақана қатысу да жазаланады.

Бұған ішкі заңдардың талаптарымен жол берілетіндіктен, бірге қатысу әрекеті, егер бұл жазасыздықты ескерту үшін қажетті болып табылатын болса, жеке қылмыс ретінде қаралады.

5-бап

Жәбірленуші тұлғалардың ішкі заңдардың негізінде осы Конвенцияда көзделген кез келген қылмыстарға қатысты істерде талапкер болуға құқығы болған жағдайда, шетелдіктер бұл құқықты осы мемлекеттің азаматтарымен тең дәрежеде пайдаланады.

6-бап

Тараптардың әрқайсысы осы Конвенцияда жезөкшелікпен айналысатын немесе іс-әрекеті күдікті тұлғаларды, не ерекше тіркеуге жатқызуға не ерекше құжаттарының болуы тиістігіне, не бақылауға немесе құлақтандыру мақсатындағы айрықша талаптарға бағындыруға байланысты кез келген қолданыстағы заңды, қаулыны немесе әкімшілік өкімді жою немесе күшін жою үшін барлық қажетті шараларды қабылдауға міндеттенеді.

7-бап

Осы Конвенцияда көзделген қылмыстар үшін басқа мемлекеттерде бұрын шығарылған үкімдер, бұған ішкі заңдармен жол берілетіндіктен:

1. қылмысты қайта жасау фактісін анықтау;
2. қылмыскерді саяси және азаматтық құқықтарынан айыру үшін назарға алынады.

8-бап

Осы Конвенцияның 1 және 2-баптарында көзделген қылмыстар өз кезегінде ұстап беруге әкеп соқтыратын қылмыс ретінде қаралады, және оларда осы Конвенциямен шарттасқан немесе шарттасатын кез келген тараптар арасында қылмыскерлерді ұстап беру туралы кез келген шарт қолданылады.

Осы Конвенцияда ол туралы шарттардың болғанымен қылмыскерлерді ұстап беруді шарттастырмаған сол тараптар қазіргі кезде өздерінің өзара қарым-қатынастарында осы Конвенцияның 1 және 2-баптарында көзделген қылмыстарды ұстап беруге әкеп соқтыратын қылмыстар екендігін мойындайды.

Ұстап беру туралы талаптар жіберілген мемлекеттің заңына сәйкес ұстап беру жүргізіледі.

9-бап

Өз азаматтарын ұстап беру принципі заңмен мойындалмайтын мемлекеттерде осы Конвенцияның 1 және 2-баптарында көрсетілген қылмыстардың кез келгенін басқа мемлекетте жасағаннан кейін өз мемлекетіне қайтарылатын азаматтар олардың өз мемлекетінің соты бойынша қудалануға және жазалауға ұшырайды.

Егер осы Конвенцияның тараптары арасында туындайтын осындай түрдегі істерде шетелдікті ұстап беру туралы талап қанағаттандырылмайтын болса, бұл ереже қолданылмайды.

10-бап

Егер қылмыс жасағаны үшін айыпталушы адам басқа мемлекетте сотталған болса және айыптау үкімі болған жағдайда жазасын өтеген немесе жазалаудан босатылған болса немесе осы мемлекеттің заңдарына сәйкес жазалау мерзімі қысқартылған болса, 9-баптың ережелері қолданылмайды.

11-бап

Осы Конвенциямен ешнәрсе халықаралық құқық нормаларына сәйкес қылмыстық құқықтық құзыр шектері туралы жалпы мәселеге сол немесе өзге тараптардың оған қарым-қатынастарын айқындау ретінде түсіндірілмеуге тиіс.

12-бап

Осы Конвенцияда көзделген қылмыстар жекелеген мемлекеттің әрқайсысында оларды жасағаны үшін кінәлі адам ретінде тең дәрежеде анықталып, осы мемлекеттің заңдары бойынша қудаланатын және жазаланатын принципті бұзбайды.

13-бап

Тараптар осы Конвенцияда өздерінің жеке заңдарына және практикасына сәйкес осы Конвенцияда көзделген қылмыстарға жатқызылатын сот тапсырмаларын орындауға міндеттенеді.

Сот тапсырмаларын беру:

1. сот биліктерінің арасындағы тікелей байланыстары арқылы; немесе

2. екі мемлекеттің әділет министрлері арасындағы тікелей байланыстар арқылы немесе тапсырманы беретін мемлекеттің басқа тиісті өкіметтерінің тапсырма берілген мемлекеттің әділет министріне тікелей өтініші арқылы; немесе

3. тапсырма берілетін мемлекетке оны беретін мемлекеттің дипломатиялық немесе консулдық өкілдері арқылы жүргізіледі. Белгіленген өкіл сот тапсырмасын тиісті сот өкіметтеріне немесе тапсырма берілген мемлекеттің өкіметі көрсеткен өкіметтерге тікелей жолдайды, әрі ол осы өкіметтерден сот тапсырмасын орындау актісі болып табылатын құжаттарды тікелей алады.

1 және 3-тармақтарда көзделген жағдайларда сот тапсырмасы ол берілетін мемлекеттің жоғарғы биліктеріне көшірмеде жолданады.

Егер қандай да бір өзгеше келісім болмаса сот тапсырмасы әрқашан тапсырма беретін өкіметтің тілінде жасалады, өзгеше жағдайда тапсырма берілген мемлекет тапсырма берген өкіметтер куәландырған өз тіліндегі аударумен беруді талап ете алады.

Осы Конвенция тараптарының әрқайсысы басқа тараптардың әрқайсысына осы Конвенцияда осы басқа мемлекет оған сот тапсырмаларын жіберген кезде тиімді деп есептейтін жоғарыда айтылған сол әдіс туралы немесе сол әдістер туралы хабардар етеді.

Қандай да бір мемлекет осындай хабарды жасамайынша, ондағы сот тапсырмасына қатысты тәртіп күшінде болады.

Сот тапсырмаларын орындау сараптама бойынша шығыстарды қоспағанда, қандай да болсын шығыстарды немесе шығындарды өтеу туралы талаптар үшін негіз бола алмайды.

Осы бапта ешнәрсе қылмыстық істерде олардың өз заңдарымен үйлеспейтін дәлелдеменің қандай да бір нысанын немесе қандай да бір әдістерін қолдану осы Конвенцияда тараптардың міндеттемелері ретінде түсіндірілмеуі керек.

14-бап

Осы Конвенцияда тараптардың әрқайсысы осы Конвенцияда көзделген қылмыстарды тергеу нәтижелерін үйлестіру және орталықтандыру тапсырылатын органды құрады және қамтамасыз етеді.

Бұл органдар осы Конвенцияда көзделген қылмыстарды алдын алуды және оларға қолданатын жазаларды жеңілдету үшін жиналатын барлық ақпаратты жинақтайды, әрі бұл органдар басқа елдердің осындай органдарымен тығыз байланыста болады.

15-бап

Бұл ішкі заңдардың талаптарына үйлесетіндіктен және 14-бапта көрсетілген органдар бағынатын биліктердің қалауы болып танылатындықтан соңғысы басқа мемлекеттердегі ұқсас органдар бағынатын өкіметтерге мынадай ақпаратты:

1. осы Конвенцияда қаралатын әрбір қылмыстар туралы және осындай қылмысты жасауға әрбір оқталу туралы деректерді;

2. іздестірудің барлық жағдайлары, сондай-ақ қылмыстық қудалау, қамауға алу, соттау, осы Конвенцияда қаралатын қылмыстарды жасағаны үшін кінәлі адамдарды аударуға және жіберуге тыйым салу туралы, сондай-ақ осындай адамдардың тұрғылықты жерін өзгерту туралы деректерді және оларға қатысты кез келген өзге пайдалы ақпаратты хабарлайды.

Осындай жолдармен хабарланатын ақпарат қылмыскерлерді сипаттаудан, олардың саусақтарының таңбасын алудан, фотосуреттерінен, жұмыс әдісі туралы хабардан, полициялық анықтамалардан және соттылығы туралы анықтамалардан тұрады.

16-бап

Осы Конвенция тараптары - білім, денсаулық сақтау, әлеуметтік және экономикалық қызмет көрсету және онымен байланысты өзге де қызмет түрлері саласындағы өздерінің үкіметтік немесе жеке мекемелері арқылы - жезөкшелікке қарсы күрес жөніндегі және жезөкше әрі осы Конвенцияда көзделетін қылмыстардың құрбандарын қайтару әрі қалыпты әлеуметтік жағдайға бейімдеу бойынша барлық шараларды қабылдауға және көтермелеуге міндеттенеді.

17-бап

Осы Конвенцияның тараптары көшіп келу мен көшіп кетуге қатысты жезөкшелік мақсатын көздейтін, екі жыныста да адам сатудың жолын кесу үшін осы Конвенцияға сәйкес олардың өзіне қабылдаған міндеттемелеріне сәйкес талап етілетін барлық шараларды қабылдауға және жүргізуге міндеттенеді.

А т а п а й т қ а н д а , о л а р :

1. көшіп келушілер мен көшіп кетушілерді, олардың келген және кететін пункттерде, сондай-ақ олардың сапар уақытында жол жүргенде және әсіресе әйелдер мен балаларды қорғау үшін барлық қажетті қаулыларды шығаруға;

2. аталған сауданың қауіптілігі туралы халыққа тиісінше хабарлау үшін шараларды қабылдауға ;

3. жезөкшелік мақсатын көздейтін, халықаралық адам саудасының алдын алу үшін теміржол станцияларын, әуежайларын, порттар мен басқа да қоғамдық орындарды, сондай-ақ жол жүру жолдарын бақылауды қамтамасыз ету үшін тиісті шараларды қабылдауға ;

4. осы саудада басты кінәлілер, қатысушылар мен құрбандар болып табылатын prima facie мәліметтері бойынша адамдардың келуі туралы тиісті биліктерге хабарлау мақсатында барлық қажетті шараларды қабылдауға міндеттенеді.

18-бап

Тараптар осы Конвенциядағы - олардың өздерінің заңдарында белгіленген шарттарға сәйкес - олардың жеке басын және әлеуметтік жағдайын анықтау мақсатында, сондай-ақ оларды өз мемлекетін тастап кетуге мәжбүр еткен адамдарды табу мақсатында жезөкшелікпен айналысатын барлық шетелдіктер туралы мәліметтер жинауға міндеттенеді. Бұл мәліметтер олардың кейіннен қайта оралуы мақсатында аталған адамдар шыққан мемлекеттің биліктеріне хабарланады.

19-бап

Тараптар осы Конвенцияда - олардың өздерінің заңдарымен белгіленген, шарттарға сәйкес, осы арқылы қудалауды немесе осы заңдардың бұзылуын тудыратын өзге де іс - шараларды тоқтатпастан :

1. жезөкшелік мақсатын көздейтін, халықаралық адам саудасының құрбандары болған, зардап шеккен адамдардың оралуы бойынша түпкілікті іс-шараларды өткізгенге дейін оларға уақытша көмек пен қолдау көрсету жөнінде тиісті шаралар қабылдауға ;

2. 18-бапта көрсетілген адамдарды, егер олар осыны қаласа немесе егер олардың оралуы туралы олар қарамағында тұратын адамдардың тарапынан талап келіп түссе, немесе егер оларды елден шығару туралы заңға негізделген бұйрық болса қайтарады. Репатриация қайта оралушы адамның жеке басын және азаматтығы туралы немесе

оның шекараға келу орны мен күні туралы тағайындау мемлекетпен келісімге қол жеткізгеннен кейін ғана жүргізіледі. Осы Конвенциядағы тараптардың әрқайысысы өзінің аумағы арқылы осындай адамдардың өтуіне ықпал етуге міндеттенеді.

Алдыңғы абзацта көрсетілген адамдар қайта оралу бойынша шығыстарды өздері өтей алмаған және олар үшін төлей алатын жұбайлары, туғандары, қамқоршылары болмаған жағдайда, олар шыққан мемлекетке жақын шекараға, жөнелту портына немесе әуежайға қайту бойынша шығыстарды осы адамдар тұратын мемлекет төлейді, ал, осыған байланысты қалған шығыстарды олар шыққан мемлекет өзі көтереді.

20-бап

Тараптар осы Конвенцияда жұмыс іздеп жүрген адамдарды, әсіресе әйелдер мен балаларды оларды жезөкше мақсатында пайдаланудан қауіпсіздендіру мақсатында егер бұл шараларды олар әлі қабылдаса, жұмысқа жалдау жөніндегі кеңселерді бақылау үшін қадағалау жөніндегі тиісті шараларды қабылдайды.

21-бап

Тараптар осы Конвенцияда Біріккен Ұлттар Ұйымының Бас Хатшысына осы Конвенцияның мәніне қатысты және олардың мемлекеттерінде шығарылған заңдар мен қаулылар туралы хабарлайды және осыдан кейін жыл сайын Конвенцияға байланысты шығарылатын заңдар мен қаулылар туралы, сондай-ақ осы Конвенцияның қолданылуына қатысты қабылданған барлық шаралар туралы хабарлайды. Осы ақпарат Бас Хатшы арқылы мерзімімен жарияланады және оны Біріккен Ұлттар Ұйымының барлық мүшелеріне, сондай-ақ осы Конвенцияның 23-бабына сәйкес ресми хабарланатын Ұйымның мүшесі болмаған мемлекеттерге де жіберіледі.

22-бап

Егер осы Конвенцияның тараптары арасында оны түсіндіруге немесе қолдануға қатысты дау туындаса және егер бұл дау кез келген дауласушы тараптың талабы бойынша өзге жолмен шешілуі мүмкін болмаса, соңғысы Халықаралық Сотқа беріледі.

23-бап

Осы Конвенция Біріккен Ұлттар Ұйымының кез келген мүшесінің атынан, сондай-ақ Экономикалық және Әлеуметтік Кеңесімен тиісті шақыру болған кез келген басқа мемлекеттің атынан қол қою үшін ашық.

Осы Конвенция бекітілуге жатады және бекіту актілері Біріккен Ұлттар Ұйымының Бас Хатшысының депозитіне салынады.

Бірінші абзацта аталған және осы Конвенцияға қол қоймаған мемлекеттер оған

қ о с ы л а

а л а д ы .

Қосылу Біріккен Ұлттар Ұйымының Бас Хатшысының қосылу туралы актісі депозитіне салу арқылы жүргізіледі.

Осы Конвенциядағы "мемлекет" деген сөз осы Конвенцияға қол қойған немесе оған қосылған, мемлекеттің барлық колониялары мен қарамағындағы аумақтарды және мемлекет халықаралық жауапкершілік көтеретін барлық аумақтарды қамтиды.

24-бап

Осы Конвенция бекіту немесе қосылу туралы екінші акт депозитке салынған күннен кейінгі тоқсаныншы күні күшіне енеді.

Осы Конвенцияны бекітетін және бекіту немесе қосылу туралы екінші акт депозитке салынғаннан кейін оған қосылған мемлекеттердің әрқайсысына қатысты осы Конвенция осы мемлекеттің бекіту немесе қосылу туралы өз актісін депозитке салған соң тоқсан күннен кейін күшіне енеді.

25-бап

Осы Конвенция күшіне енген уақыттан бастап бес жыл өткен соң осы Конвенциядағы кез келген тарап Біріккен Ұлттар Ұйымының Бас Хатшысы атына бұл туралы жазбаша хабарлау арқылы күшін жоюы мүмкін.

Мұндай күшін жою ол туралы өтініш берген тарапқа қатысты Біріккен Ұлттар Ұйымының Бас Хатшысы оның өтінішін алған күннен кейін бір жыл өткен соң күшіне енеді.

26-бап

Біріккен Ұлттар Ұйымының Бас Хатшысы Біріккен Ұлттар Ұйымының барлық мүшелерін және Ұйымның мүшесі болмаған және 23-бапта аталған мемлекеттерді:

- а) 23-бапқа сәйкес алынған қол қою, бекіту және қосылу актісі туралы;
- б) 24-бапқа сәйкес осы Конвенцияның күшіне енген күні туралы;
- с) 25-бапқа сәйкес алынған өтініштердің, күшін жоюы туралы хабарлайды.

27-бап

Осы Конвенция Тараптарының әрқайсысы өзінің конституциясына сәйкес осы Конвенцияның қолданылуын қамтамасыз ету үшін қажетті заңдар мен өзге де іс-шараларды қабылдауға міндеттенеді.

28-бап

Осы Конвенцияның ережесі мұндағы тараптар арасындағы өзара қарым-қатынас осыған қатысты болғандықтан, кіріспедегі 1, 2, 3 және 4-тармақтардың екінші абзацында аталған халықаралық актілер ережесінің күшін жояды, әрі актілердің әрқайсысы барлық тараптар осы Конвенцияның тараптары болғаннан кейін күші ж о й ы л д ы д е п е с е п т е л е д і .

Осыны куәландыру үшін тиісті үкіметтердің тиісті түрде уәкілеттік берілген төменде қол қоюшылар бір мың тоғыз жүз елуінші жылдың 21 наурызында Лейк Соксесте, Нью-Йоркта қол қою үшін ашық осы Конвенцияға қол қойды; Конвенцияның бір толымды куәландырылған көшірмесі Бас Хатшы арқылы Біріккен Ұлттар Ұйымының барлық мүше-мемлекеттеріне және 23-баптың ережелеріне жататын Ұйымның мүшелері болмаған барлық мемлекеттерге жолданады.

Қорытынды Хаттама

Осы Конвенцияда көзделген жағдайларға қарағанда адамды сатуға және басқа адамдарды жезөкшелік мақсатында пайдалануға қарсы күресті қамтамасыз ететін ережелерді жүзеге асыру үшін неғұрлым қатаң талаптар белгілейтін қандай да бір заңдардың талаптарын орындауға осы Конвенцияда ешнәрсе кедергі ретінде қаралмауы т и і с .

Осы Конвенцияның 23-26-баптарының ережелері осы Хаттамаға қолданылады.

РҚАО-ның ескертуі: қол қойған елдер тізімінің мемлекеттік тілдегі аудармасы жоқ, орыс тіліндегі мәтінді қараңыз